

SETKÁNÍ S LARSEM – o umění, cestách, životě...

Tajemný Lars Widenfalk
foto archiv LW

Vozidel s mezinárodní registrační značkou „S“ – Švédsko nevidíme v Kamenici nad Lipou mnoho. Jedno z nich však jezdí po kamenických komunikacích poměrně často. Vlastní jej švédský sochař **Lars Widenfalk**, muž kamenické sochařky Aleny Matějka. Chtěli jsme přiblížit člověka, který toho hodně umí a mnoho dokázal. Neustále z něj vyzdívá klid, rozvaha a pohoda a při společných chvílích působí tak nějak zvláštně tajemně... Požádali jsme jeho ženu o tlumočení

a zároveň přinesli patrně první rozhovor do Zpravodaje se Skandinávcem z dalekého severu. Alena mu říká domácky „Lasse“ a vůbec nebyl problém, že se při rozhovoru hovořilo třemi jazyky...

Lars Widenfalk vystudoval na univerzitě v Uppsale dějiny umění a archeologii, pak nastoupil na Norskou národní akademii výtvarných umění v Oslo, aby se potom mohl věnovat vlastní tvorbě. Častým tématem jeho prací jsou lidé v nejrůznějších podobách.

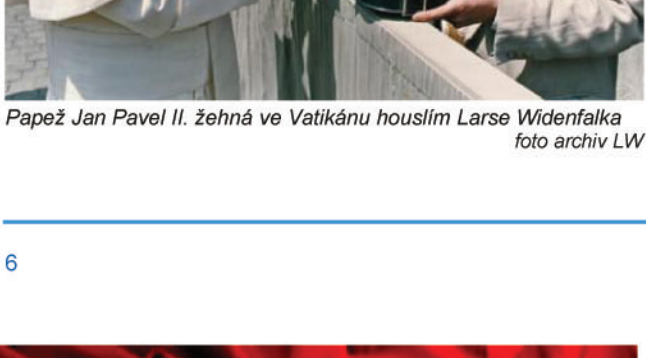
Aby Lars vytvořil ještě před začátkem rozhovoru co nejpříjemnější atmosféru, nabídl nám cmundu od Aleniny mámy: „A dejte si na to brusinky. Jsou thrané ve Švédsku a jsou výborné. Ve Švédsku je jíme skoro ke všemu a já je jím i k české cmudě a myslím, že je to skvělá kombinace!“

Hello Lasse, děkujeme, že jste souhlasil s rozhovorem. Nedávno jste se vrátil ze zahraničí. Můžete nám říci, kde jste byl a jaký byl účel Vaší cesty?

„Byl jsem v Paříži. Když jsem se dozvěděl o největší plánované výstavě Leonarda da Vinci k pětistému výročí jeho smrti, musel jsem ji vidět. Výstava se koná v pařížském Louvru. Už na podzim jsem koupil pro mě a Alenu vstupenky, moc jsem si přál tuto výstavu vidět. Ale ještě k první části Vaší otázky. I já jsem upřímně potěšen Vaším zájmem.“

Vraťme se na úplný začátek. Kdy se zrodila myšlenka: „stanu se sochařem?“

„Od dětství jsme každý rok s rodiči a sourozenci odjížděli na prázdniny na celé léto z Uppsal do hlubokých lesů v kraji

Papež Jan Pavel II. žehná ve Vatikánu houslí Larse Widenfalka
foto archiv LW

Kamenné housle – Kos
foto Gabriel Urbánek

Jedním z Vašich nejvýznamnějších projektů jsou černé housle. Můžete nám je přiblížit?

„Dostal jsem od rodiny starý náhrobní kámen svých prarodičů. Byl z kamene diabas. Pomyslel jsem si: Jaký asi zvuk by měla matka Země, kdybych z toho kamene udělal housle a roze-zněl je? Sehnal jsem si technické nákresy Stradivariho houslí a přesně podle nich jsem kamenný nástroj zkonstruoval. Práce na něm mi trvala dva roky. Rezonanční desky i všechny ostatní součásti jsem opracovával ručně. Dokončil jsem je v roce 1992 a v témže roce na EXPO v Seville ve Španělsku se ve švédském pavilonu housle poprvé rozezněly. Skladbu pro ně napsal Sven David Sandström, současný švédský skladatel. Měsíc před tím jsem byl pozván do Vatikánu na audienci u papeže Jana Pavla II. Chtěl jsem rodičům udělat radost, a tak jsem je pozval na tuto cestu do Říma. Byli překvapeni a dojatí, když k nám přistoupil sám Jan Pavel II. a požehnal moje kamenné housle, zhotovené z náhrobku matčiných rodičů. Na housle bylo hráno v mnoha zemích, v Čechách na ně hrál mezi jinými Jan Svěcený a Jan Hrubý a tady v Kamenici mladí houslisté Bohdan Dorošenko a Sandra Biňňovcová. Housle jsem nazval Blacbird – Kos. Jsou černé a mají kobyliku vyřezanou z mamutí kosti, která svou barvou připomíná zobák kosa. A vyluzují krásné zvuky, tak jako kos.“

Vytvářel jste také sochy pro Magickou zahradu v nedaleké Vlasenici a na tamním sochařském sympoziu.

„Pro Vlasenici jsem vytesal velikou hlavu na návsí. Podle zadání tehdejšího starosty Milana Houšky jsem vytvořil památník všem obětem komunismu. V zadní části hlavy si můžete všimnout bronzového malinkého čerstvě narozeného miminka, to je symbol naděje i v těch nejtemnějších dobách. Dále jsem vytvořil sochu Jana Husa u kulturního domu a sochu Karla IV. v Magické zahradě. Na sympozium velice rád vzpomínám. Bylo zajímavé poznat se s místními lidmi, s mnohými jsem se spřátelil.“

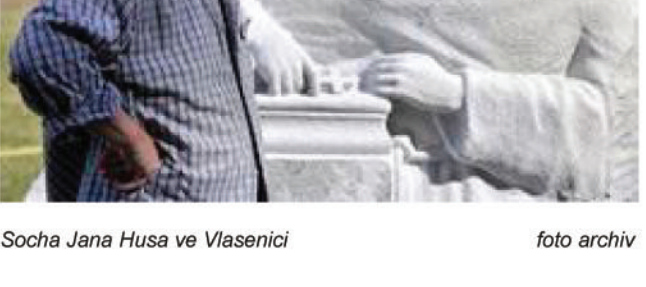

„Lvi žena“ – materiál žula
foto archiv LW

budeme mít na jaře. Tímto všem černovickým zastupitelům v čele se starostou Janem Brožkem za Alenu a za mě děkuji z celého srdce. Z toho mám obrovskou radost!“

Jakou roli v začátcích Vaší tvůrčí kariéry hráli rodiče?

„Oba moji rodiče mě už od dětství v mých uměleckých snahách hodně podporovali. Moje máma mi vždycky říkala: „Lasse, ty můžeš dělat cokoliv, co budeš chtít“, a já jsem chtěl být umělec. V Uppsale, kde jsme žili, jsem začal studovat dějiny umění a archeologii. Bo-tanik Carl von Linné, který byl jedním ze zakladatelů Královské vědecké akademie, nynější univerzity v Uppsale a její rektor, zavedl už v 18. století hodiny kreslení aktu podle živého modelu pro studenty všech oborů. A to proto, aby své výtvarné po-znatky mohli zaznamenávat a byli v tom zruční. Tato tradice stále trvá. Chodil jsem na ty hodiny kreslení rád. Po dvou letech jsem se přihlásil do Stockholmu na uměleckou školu, abych

Socha Jana Husa ve Vlasenici
foto archiv

Härjedalen, odkud pochází moje matka. Tam jsme ve srubu u jezera žili velmi jednoduchým životem. Uměl jsem zacházet s nožem i sekrou, a když mi bylo asi 10 let, vyřezal a vytesal jsem do kmene svoji první sochu – indiánský totem. Inspirací mi bylo vyprávění přítelkyně mých rodičů o jednom indiánském kmeni v Kanadě, který navštívila. Toho léta jsem se také naučil střílet ryby v jezeře lukem a šípem. Ten jsem dostal jako dárek od svého staršího bratra. Moje sympatie k indiánům mě neopustily celý život a moje dětské přání se s nimi setkat, se mi nakonec splnilo. V roce 2009 jsme jeli s Alenou do státu Washington v USA a zatím co Alena učila ve sklářské škole v Pilchucku, odjel jsem do Montany a navštívil rezervaci, kde žije indiánský kmen Black Feet. Setkal jsem se i se samotným náčelníkem, lovil ryby v řece Missouri a pekl si je na ohni a v noci naslouchal v divočině vytí vlků. Zažil jsem to, o čem jsem jako chlapec tolik snil.“

Jak jste rozvíjel tuto Vaši touhu? Jaký byl Váš první úspěch?

„Když jsem jako hoch vyřezával své první sochy, ukázal je rodičům a oni je obdivovali. Největší úspěch jsem měl se sochou

Památník všem obětem komunismu ve Vlasenici
foto archiv LW

Podělte se s námi o své nejvýznamnější úspěchy.

„V roce 2016 jsem dostal Sergelovu cenu, která je ve Švédsku nejvýznamnější cenou v oboru sochařství, a je udělována každoročně pouze jednomu sochaři. V roce 1998 jsem vyhrál první cenu v Mezinárodní fotografické soutěži Hasselblad Open a stal se šampionem za Švédsko a Dánsko. Hasselblad je velmi slavná značka švédských fotoaparátů a vůbec jsem nečekal, že já sochař zvítězím ve fotografické soutěži. Vyhrál jsem tehdy nádherný fotoaparát Hasselblad a léta jsem s ním dokumentoval svoje sochy. Rád bych zmínil svůj projekt The circle of Integrity (Kruh integrity), který tvoří 12 soch dívek z bílého mramoru s rukama zkříženými na prsou. Tyto sochy jsem vytvořil z Carského mramoru v Itálii, kde jsem získal několikaměsíční stipendium. Na ně potom navazuje plastika ženy, opět se zkříženými rukama, s názvem Naslouchej svému srdci. Je ze žuly a měří 260 cm. Nejčastěji vystavuji ve Švédsku, ale také Norsku, Dánsku, Itálii a České republice. Právě nyní máme s Alenou společnou výstavu v Hamburku a také v Polsku. Moje práce jsou zastoupeny v mnoha sbírkách, např. Švédské umělecké rady, v muzeích v Göteborgu a Sundsvallu a ve švédském parlamentu. Dále také v Muzeu současného moderního umění v Norsku, ve sklářském muzeu Ernsting Stiftung v Německu a sklářském muzeu v Ebeltoftu v Dánsku. Mám mnoho realizací žulových, bronzových a mramorových soch na veřejných prostranstvích v celém Švédsku, v Lucembursku, ve Spojených arabských emirátech a v USA.“

Realizujete s Vaší paní nějaké společné projekty?

„Pracujeme spolu stále, pomáháme si, ale svá díla realizuje každý sám. Naším největším společným projektem je náš dům v Betlémě.“

S jakým materiálem pracujete nejčastěji?

„Mým nejpřirozenějším materiálem je žula a mramor. Když jsem potkal Alenu, začal jsem také své kamenné sochy odlévat ze skla, což je technologicky velmi komplikovaný proces, který mě Alena naučila. Je zajímavé vidět svoje sochy převedené do skla, průsvitné a barevné. Otvírá mi to nový svět, rozšiřuje to můj výtvarný jazyk. Já jsem ji zase naučil dělat sochy z kamene. Proto je příjemné, že můžeme oba třeba v Itálii dělat kamenné sochy a tady zase společně pracovat se sklem. Naše světy se dokonale prolínají. Ve svých uměleckých začátcích jsem také tvořil z bronzu, ledu a některých dalších materiálů.“

Z čeho jste měl v poslední době radost? Co se Vám povedlo?

„Po několikaletém jednání jsme s Alenou získali k dlouhodobému pronájmu kostel v Dobešově u Černovic. Budeme tam mít stálou expozici našich soch a každý rok u příležitosti založení obce také veřejnou výstavu. Černovičtí nás takto vzali pod svá křídla a poskytli nám to nejkrásnější zázemí, o kterém jsme mohli jen snít. Město kostel nádherně opravilo a my stále nemůžeme uvěřit, že se nám ten sen splnil. První výstavu tam

„Ta, která čeká“ – žula v akváriu se živými rybami
foto archiv LW

se připravil na studia sochařství na Akademii umění. Rozhodl jsem se pro Akademii umění v Oslo v Norsku, kde sochařství vedl profesor, který byl zaměřen na figurativní umění, které mě nejvíce zajímalo. V roce 1981 jsem byl na Akademii v Oslo přijat. V roce 1983 jsem s dalšími čtyřmi studenty odjel na tříměsíční studijní cestu do toskánského městečka Pietrasanta, centrálního italského sochařství. Vždyť i sám Michelangelo Buonarroti v tomto městě pobýval a tvořil z místního mramoru. Nebylo lepšího místa na světě, kde se učil tesat do kamene. Tam jsem se od starých kamenických mistrů naučil pracovat s mramorem a do Pietrasanta se celý život vracím.“

Lasse, řekněte, jak bylo těžké opustit Švédsko a jak často a za čím se tam vracíte?

„Nebylo to těžké, protože jsem Švédsko skutečně nikdy neopustil. Jezdíme sem a tam a dnes už myslím pobývat víc tady v Čechách. Jezdíme velmi často do Švédska navštěvovat moji rodinu, přátele a také udržuji pracovní kontakty se švédskými a norskými galeriemi. Dnes je to tak snadné, že jeden den můžete být třeba na druhé straně světa. Se svojí rodinou mám každodenní kontakt.“

Žijete převážně v osadě Betlém. Proč právě tam? A bylo těžké si zde zvyknout? Co Vám v Čechách chybí nejvíce?

„Nejvíce mi chybí jazyk. Ne zrovna švédština. Jakýkoliv komunikační jazyk. Čeština je pro mne nesmírně složitá a asi se ji nikdy nenaučím, ale třeba angličtina. Ve Švédsku všichni mluví anglicky a Alena to tam má snazší než já tady. Ve Švédsku jsem žil na venkově a tady také, v tom nevidím žádný velký rozdíl. Alena má v Betlémě dům po předcích a je to krásné místo. Jsme na prvním kopci Vysočiny, a tak máme výhled přes celé jižní Čechy až na šumavské hory. Každý den vidíme nádherné západy slunce na obrovském řábě nebo a zpívají tu ptáci a kvákají tady moje oblíbené šibby. Mám rád ty zelené skokany a rosníčky, které jsem ve Švédsku nikdy neviděl. Také vlašské ořechy, třešně a lípy, které nám tu rostou, jsou pro mě exotické. Jsem vždycky rád, že se z velkých měst mohu vrátit na venkov, domů.“

Na druhé straně, co zde třeba na rozdíl od Švédska nacházíte?

„Je tu o měsíc dříve jaro a o měsíc delší podzim. Dříve jsem toužil žít v Itálii a Čechy jsou na půl cesty.“

Často Vás vidíme v Kamenici. Co se Vám zde líbí a co nikoliv?

„Mám rád mámu Alenu, rád ji vidím a rád ji navštěvuji. A jinak je v Kamenici vše, co potřebujeme: jídlo, víno a „kovomat“. Kamenice je krásné malé město. A co se mi nelíbí? Křižovatka u Modré hvězdy. Nikdy nevím, kam koukat dřív, abych neudělal chybu. Tam by byl bezpečnější kruhový objezd. A taky mám moc rád starou lipu v parku, která viděla tolik generací přicházet a odcházet.“

Vaši mateřštinou je švédština. Vaše plnění hovoří český a spolu mluvíte anglicky. Jak dlouho tvoří, než se tento stav stal samozřejmostí?

„Stalo se to okamžitě.“

Můžete říci, kde jste poznal Vaši ženu?

„Potkal jsem ji ve Švédsku v sochařské dílně, kde jsem léta pracoval.“

Co Vás na Aleně zaujalo nejvíce, že jste si řekl: s touto ženou bych chtěl žít?

„Od prvního okamžiku jsem věděl, že ji odjakživa znám.“

Lasse, děkujeme za Váš čas, za Vaši vstřícnost a pohodu, kterou byl provázen náš rozhovor. Jsme rádi, že jsme jej společně vytvořili. Bylo nám ctí s Vámi být.

L. Slunečková, J. Soukup